

YASHODA GIRLS' ARTS AND COMMERCE COLLEGE SNEH NAGAR, NAGPUR

Key Indicator 3.2- Innovation Ecosystem

3.2.2. Number of workshops/seminars/conferences including on Research Methodology, Intellectual Property Rights (IPR) and entrepreneurship conducted during the last five years

Workshop- 2021-2022

Supporting Documents-14

One Day Interdisciplinary National Conference on Health and Human Rights

Date: 31 -10-2021

One Day Interdisciplinary National Conference on Health and Human Rights Date: 31 October, 2021

Report of the Seminar

यशोदा गर्ल्स आर्टस ॲन्ड कॉमर्स कॉलेज, स्नेहनगर, वर्धा रोड, नागपूर एकदिवसीय राष्ट्रीय परिषद

अहवाल

३१ ऑक्टोबर २०२१ हेल्थ ॲन्ड हमन राईटस

(Health & Human Rights)

डॉ. व्ही.एम. पेशवे, सोसल रिसर्च इन्स्टुयट, येवतमाळ आणि यशोदा गर्ल्स आर्टस ॲन्ड कॉमर्स कॉलेज, स्नेहनगर, नागपूर याच्यां संयुक्त विद्यमाने दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२१ रोजी सर्वोदय आश्रम अंबाझरी रोड, नागपूर येथे परिषद आयोजीत करण्यात आली होती.

परिषदेला बिजभाषक म्हणून श्री. देवेंद्र गांवडे, संपादक दैनिक लोकसत्ता, नागपूर, उदघाटक म्हणून श्री. मोहनजी मते, आमदार दक्षिण नागपूर तसेच विशेष अतिथी म्हणून ॲड. फिरदोस मिर्झा हायकोर्ट नागपूर उपस्थित होते. तसेच राष्ट्रीय परिषदेला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. धनराज शेटे आवर्जुन उपस्थित होते.

श्री. देवेंद्र गांवडे, संपादक, दैनिक लोकसत्ता, नागपूर यांनी आपल्या बिजभाषणातून आरोग्य आणि मानवी अधिकार या विषयावर विस्तृत विवेचन केले तर श्री. मोहनजी मते, आमदार, दक्षिण नागपूर यांनी महाविद्यालय स्तरावर राष्ट्रीय परिषद आयोजीत करुन जनतेला मानव अधिकाराप्रती जागृत करण्याचे आव्हान केले तसेच अँड. फिरदोस मिर्झा, उच्च न्यायालय, नागपूर यांनी आपल्या भाषणातून कायद्याच्या दृष्टिकोनातून मानव अधिकाराची संकल्पना स्पष्ट केली. तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. धनराज शेटे यांनी आरोग्य आणि मानवी अधिकार ही आज काळाची गरज आहे. तसेच सर्व सामान्य जनतेला आपल्या अधिकाराबाबत माहिती असणे अंत्यत आवश्यक आहे असे आपल्या भाषणातून मनोगत व्यक्त केले.

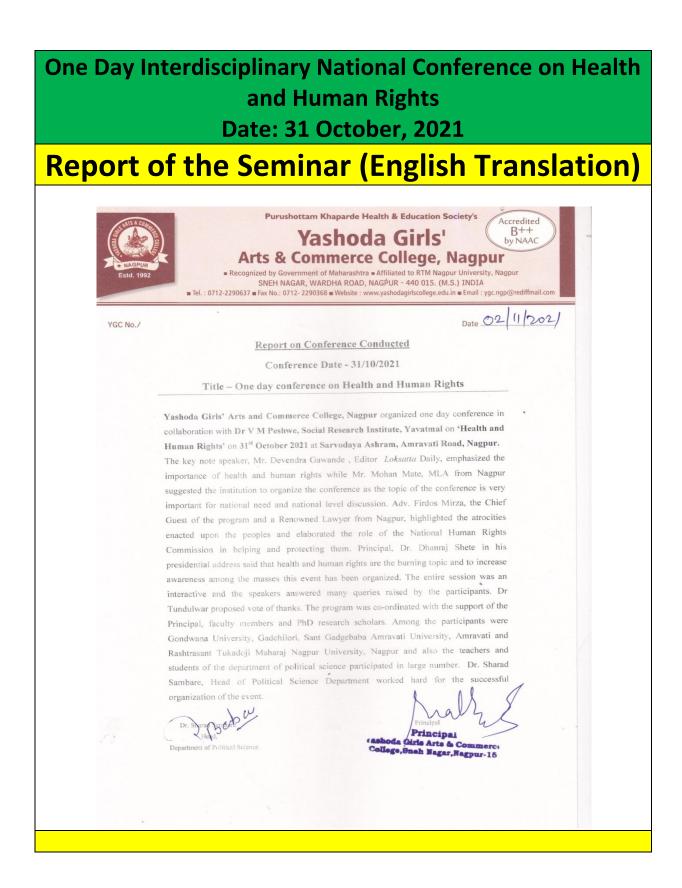
राष्ट्रीय परिषदेचे दिवसभरात तीन सत्रे संपन्न झाली आणि शेवटी आभार प्रदर्शनाचा कार्यक्रम पूर्ण करुन राष्ट्रीय परिषदेची सांगता करण्यात आली.

यावेळी या परिषदेला गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली, संत गाडगेबाबा विज्ञापीठ, अमरावती, तसेच राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ यामधील राज्यशास्त्र तसेच अन्य विषयाचे प्राध्यापक बहुसंख्येने उपस्थित होते.

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

Vashoda Ciris Arts & Commerce Colic

One Day Interdisciplinary National Conference on Health and Human Rights Date: 31 October, 2021 Photographs of the Seminar

One Day Interdisciplinary National Conference on Health and Human Rights Date: 31 October, 2021

Newspaper Coverage

V

'आरोग्य आणि मानवी हक्क' परिषद ३१ला

महाराष्ट्र टाइम्स । नागपूर । शुक्रवार, २९ ऑक्टोबर २०२१

नागपूर : यवतमाळ येथील डॉ. व्ही. एम. पेशवे सामाजिक संशोधन संस्था आणि स्थानिक यशोदा गर्ल्स आर्ट्स ॲण्ड कॉमर्स कॉलेज यांच्या संयुक्त विद्यमाने रविवार, ३१ ऑक्टोबर रोजी धरमपेठेतील सर्वोदय आश्रम धरमपेठ येथे 'मानवी हक्क आणि आरोग्य' या विषयावर परिषदेचे आयोजन करण्यात आले आहे.मानवी हक्काच्या क्षेत्रात निरलसपणे कार्य करणाऱ्यांना परिषदेत सन्मानित करण्यात

येत असते. यावेळी 'आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी' या संस्थेच्या माध्यमातून गडचिरोली जिल्ह्यात गेली चार दशके आरोग्याच्या प्रश्नावर कार्य करणारे डॉ. सतीश गोगुलवार यांना डॉ. व्ही. एम. पेशवे राष्ट्रीय मानवाधिकार पुरस्कार देऊन गौरविण्यात येणार आहे. २५ हजार रुपये रोख, सन्मानचिन्ह असे था पुरस्काराचे स्वरूप आहे. संस्थेच्यावतीने देण्यात येणारा यंदाचा हा आठवा पुरस्कार होय. यापूर्वी या पुरस्काराने ॲड. असिम सरोदे, दादाजी खोब्रागडे, देवाजी तोफा, ॲंड. पारोमिता गोस्वामी, किशोर रिठे, मतीन भोसले, संजय नहार यांना गौरविण्यात आले आहे. या परिषदेचे उद्घाटन सकाळी १०.३० वाजता आमदार मोहन मते यांच्या हस्ते होईल. ज्येष्ठ पत्रकार देवेंद्र गावंडे यांचे यावेळी बीजभाषण होईल. प्रमुख अतिथी म्हणून ॲड. फिरदोस मिझां उपस्थित राहतील. या परिषदेला उपस्थित राहण्याचे आवाहन डॉ. राम बुटले, संदीप तुंडुरवार, डॉ. शरद सांबारे यांनी केले आहे.

सामाजिक परिस्थितीमुळे आरोग्यसमस्या

महाराष्ट्र टाइम्स् । नागपूर् । सोमवार, १ नोव्हेंबर २०२१

म.टा. विशेष प्रतिनिधी, नागपूर 'आपल्या देशात सामाजिक परिस्थितीच इतकी भीषण आहे की,

८० टक्के आरोग्याच्या समस्या या सामाजिक परिस्थितीमुळे निर्माण होतात', असे प्रतिपादन 'आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी' या संस्थेचे डॉ. सतीश गोगुलवार यांनी केले. यवतमाळ येथील डॉ. व्ही. एम.

पेशवे सामाजिक संशोधन संस्था आणि स्थानिक यशोदा गर्ल्स आर्ट्स ॲण्ड कॉमर्स कॉलेज यांच्या संयुक्त विद्यमाने रविवारी धरमपेठेतील सर्वोदय आश्रम येथे 'मानवी हक्क आणि आरोग्य' या विषयावर परिषद आयोजित केली होती. यावेळी डॉ. गोगुलवार यांना डॉ. व्ही एम. पेशवे राष्ट्रीय मानवाधिकार

लोकसत्ता प्रतिनिधी

डॉ. सतीश गोगुलवार यांचे प्रतिपादन

डॉ. सतीश गोगुलवार यांचा रविवारी सत्कार करण्यात आला. सोबत शुभदा देशमुख. पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. २५ हजार रुपये रोख, सन्मानचिन्ह असे

या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. तत्पूर्वी आमदार मोहन मते यांच्या हस्ते या परिषदेचे उद्घाटन झाले. जगात मानवी हक्क ही संज्ञा

अस्तित्वात आहे. कारण, तेथील नागरिक एकमेकांना समान मानतात. आपल्याकडे मात्र अशी परिस्थिती नाही', अशी खंत प्रमुख अतिथी ज्येष्ठ विधिज्ञ ॲड. फिरदोस मिर्झा यांनी व्यक्त केली. आरोग्यसेवेचे विकेंद्रीकरण करणे गरजेचे असल्याचे ज्येष्ठ पत्रकार देवेंद्र गावंडे यांनी बीजभाषण करताना सांगितले. पेशवे संशोधन संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. राम सराधन संस्थच अध्यक्ष डा. राम बुटले यांचेही यावेळी भाषण झाले. यावेळी डॉ. सूर्यप्रकाश गभणे, सुशील जाधव, शुभदा देशमुख यांची प्रमुख उपस्थिती होती.

'आरोग्य आणि मानवाधिकार'वर आज राष्ट्रीय परिषद

लोकसत्ता प्रतिनिधी

नागपूर : डॉ. व्ही. एम. पेशवे सोशियल रिसर्च इन्स्टिट्युट यवतमाळ आणि यशोदा गर्ल्स कला व वाणिज्य महाविद्यालय नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने डॉ. राम जाधव मेमेरियल कॉन्फरन्सचे आयोजन करण्यात आले आहे. रविवार ३१ ऑक्टोबरला सर्वोदय आश्रम भोले पेट्रोल पंपजवळ सकाळी १०.३० वाजता यां आंतरविद्याशाखेय राष्ट्रीय परिषदेचे उद्घाटन होणार आहे. यावेळी आरोग्य आणि मानवाधिकार' या विषयावर 'लोकसत्ता' विदर्भ आवृत्तीचे उपनिवासी संपादक देवेंद्र गावंडे यांचे बिजभाषण होणार आहे. उद्घाटन सोहळ्याला संस्थाध्यक्ष डॉ. राम बुटाले, आमदार मोहन मते, आाली आमच्या आरोग्यासाठी संस्थेचे संस्थापक डॉ. सतीश

गोगूलवार, उच्च न्यायालयाचे गव्याख्याता ॲड. फिर्दोस मिर्झा arte उपस्थित राहणार आहेत. उद्घाटन सोहळयानंतर दुपारी

१२.३० ते १.३० वाजता 'स्वयंसेवी संस्थांचे सार्वजनिक आरोग्यामध्ये प्रमाणपत्राचे वाटप केले जाणार आहे

योगदान' या विषयावर चर्चा होणार आहे. यावेळी यशोदा गर्ल्स महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. धनराज शेटे अध्यक्षस्थानी राहणार असून डॉ. अनुपकूमार सिंग हे प्रमुख वक्ता म्हणून मार्गदर्शन करतील. यानंतर दुपारी २ ते ३.३० वाजता दुसऱ्या सत्रामध्ये यशोदा गर्ल्या यशोदा महाविद्यालयाचे डॉ. शरद सांबारे हे अध्यक्षस्थानी असतील तर कोल्हापूर विद्यापीठाचे डॉ. खींद्र भांगे मार्गदर्शन करतील. तिसरे सत्र हे दुपारी ३.३० ते ४.३० या वेळात होणार असून सोलापूर येथील उच्च शिक्षण सहसंचालक डॉ. राहुल भावगे अध्यक्षस्थानी तर संदीप तेंडूरवार मुख्य वक्ता म्हणून उपस्थित राहतील. समारोपीय सोहळा ४.३० वाजता आयोजिला असून यावेळी तायवाडे महाविद्यालयाचे डॉ. वकील शेख अध्यक्षस्थानी तर मुख्य वक्ता म्हणन डॉ. नागेश्वर कन्हाके, प्रा. चंद्रशेखर देशपांडे, डॉ. रिता धांडेकर, डॉ. दिनकर चौधरी यांची उपस्थिती राहणार आहे. समारोपीय सोहळ्यानंतर उपस्थितांना

ॲड. फिरदोस मिर्झा यांची खंत; 'आरोग्य आणि मानवाधिकार' विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्र

संविधानाने दिलेल्या मानवी

अधिकारांचा जनतेला विसर

लोकसत्ता प्रतिनिधी नागमुरः संविधानाने चंपने प्रानुत कर्तुव्य गोर्च स्वति प्रसार प्रकारतनाये कर्तुवे शोरे, मार, प्रलग्ने सरकार साता आरणे कर्तुवे राहे, राह्र प्रसार आरण करतेला दाने देत अल्लाया अयग्वना करते. तर् द्वार्थक अल्लाया अयग्वना करते. तर्द्वार्थक अल्लाया अयग्वना करते तर्द्वार्थक अल्लाया अयग्वना करते तर्द्वार्थक अल्लाया से संविधानने दिलेले मनवी कल्ला कांतेत का आर्थान् द्वाराज्य त्वारात् से संविधानने दिलेले मनवी हत्वक आहंत वाची जायाव उरली नसूत् स्वरं हात प्रसार विधारण्याची क्वा कर्य हात प्रसार विधारण्याची क्वा कर्य हाते प्रसार वाची क्वा करते हा प्रसार प्रवार्थनी क्वा कार्याववाया का व्यावयाक्या कार्य-हा वही एम. पेमवे सोशियल सिंस वृंत्वित्यद्वा व्यक्ता केर्ड ाह्यावियाल्य नायात्वा कार्याक वावियाल्य नायात्वाराखीय सरहोन् प्रतियेत्वये 'आरोगक दा'. सा नायक स्वाचियाल्य नायात्वाराखीय करतेन स्वाचियाल्य नायात्वाराखीय करतेन स्वाचियाल्य नायात्वाराखीय सरहोन् स्वाचियाल्य नायात्वाराखीय सरहोन् स्वाचियाल्य नायात्वाराखीय सरहोन् स्वाचे लोकसताता ' विदय' आनुसीये उपनिसासी संपारक देवेद जायदे, साथे उपने साइतिखाल्याच्या प्रायदे, साथे उपने आवार साइतिखाल्याच्या प्रायदे, साथे उपने आवार सांह नाजे दा साथ दुरावे, आवार मा साथ मा उपरिस्ता तोत. अंह, सिंग बचाले की, सारतीय व्यवसंवेया प्राया ता वातुर्वावर्धन व्यवसंवती आया ता वातुर्वावर्धन प्रायता आहे. द्वार्यात्रे प्रायता की, व्यवसंवीया प्राया ता वातुर्वावर्धन प्रायता आहे. द्वार्यात्रे प्रायता की, व्यवसंवीया प्राया ता वातुर्वावर्धन प्रायता आहे. द्वार्यात्रे प्रायता की, व्यवसंवीया प्राया ता वातुर्वावर्धन प्रायता आहे. द्वार्यात्रे प्रायता की, व्यवसंवति आयां वात्रा वातुर्वावर्धन प्रायता आहे. द्वार्यात्रे प्रायता प्रायता स्वात्रे, वात्रे दिवर्धने माणे, अस्य साला अजन उपसिप्त तो अस्य स्वात्रा अजन ता देवर त्वार्धन ता तीक, अवन स्वात्रा प्रायता व्यवसं तिक अत्र कराजना दात्रार्थ ता ता ता तु वात्र कार्यता दात्रार्थ ता ता ता तु वात्र सारंता उपसर्थाते वात्रा तिक, अवन कराजना उपसर्थना का द्वार्या स्वात्रे तात्रार्थ, तात्र ता ता, प्रायता स्वात्रा उपसर्थना का द्वार्या स्वात्रा तात्रा ते तात्र त्र प्रायता स्वात्रा तात्रा ते तात्र त्र प्रायता स्वात्रा तात्रा ता तात्रा ता त्र प्रायता प्रायता स्वात्रा तात्रा स्वात्रा स्वात्रा प्रायता स्वात्रा तात्रा स्वात्रा स्वात्रा ता स्वात्रा स्वात्रा स्वात्रा कार्या ता त्यात्रा तात्रा स्वात्रा स्वात्रा त्यात्रा तात्रा स्वात्रा तात्रात्र तात्रा तात्रा स्वात्रा स्वात्रा त्याता त्यात्रा स्वात्रा . यावेळी 'लोकसत्ता' विदर्भ

जनगणनेतील लोकसंख्येच्या आधायवरच आजही आमची आरोप व्यवस्था उभी असुर आरोप्स तज्ज्ञांची शंक रोप देख्त आहेत. चौदा वर्षोमध्ये केवळ ११६६ उपकेंद्रांची निर्मती झाली आहे. अपुर्चा सुविषामुळे अनेक रोग केवुळ करोनाच्या धवक्याने दगावल्, केवळ करोनाच्या धक्क्याने दगावले. असे भयावह अनुभव असतानाही सरकार, प्रशासन सारचे गप्प बसून आहेत. शंभर वर्षानंतर आलेल्या करोना महामारीच्या लाटेने संपूर्ण जगात बैमान घातले असले तरी आमच्या देशात वा्चे साधे अंकेक्षण अले प्याचे कामही होताना दिस असेच सुरू राहिले तर आरोग्य व्यवस्था कशी सुध असा सवालही गावंडे यांनी र केला. करोूनानंतर तरी

असा अर्थवा प्रांती जवत करता. यावेळा आवारे सांस्थे आस्थाक ती. संतीश गोत्लाला य पुण्डा देश्मुख बांधा आर्राय संवेतीला सामाजिक कार्वायादी स्मानाजिक कार्वायादी स्मानाजिक आर्राय सुविधायंत लाघ वे पहले. उपस्थितानीकी मार्गदर्जन केले. दिवसभार विविध घर्वावतिक उर्जन भारतिक राजिक दा संवेध लोहलाय यांनी केले ता आपर प्रा. किलार तीमा यांनी मालले संगलान प्रा. सहाजन यांनी केले.

केला. करोनानंतर तरी प्रशासन आणि आपल्या पात या सर्वांचा विचार व्हायला मानवी हकक हा विषयही प्रा कसा होईल यासाठी प्रयत् अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त के यावेळी 'आमही

One Day Interdisciplinary National Conference on Health and Human Rights Date: 31 October, 2021

List of contributors to Seminar Proceedings

	Special Issue Theme :- Health And Human Rights (Special Issue No.101) ISSN 2349-638x Impact Factor 7.149		31 st Oct 2021
Sr. No.	Name of the Author	Title of Paper	Page No.
1.	Dr. Abhijit Vaidya	Health & Human Rights	1
2.	Dr.Anil Akhare Dr.Manish Jadhao Dr.Trupti Jadhao	Health and human rights	5
з.	Dr. Vrushali Khandekar	Health problems in pregnant women and lactating mothers: the remedies	8
4.	Dr. Harish G. Tapadia	Relevance of Mahatma Gandhi's key to health in present times	13
5.	Aprup A. Adawadkar	Gandhian Experiments in Health and Cure: Relevance in Present Context	16
6.	Vd. Rutuja R. Jane Dr. Vrushali P. Khandekar	Role of Chatushpada in Doctor-Patient Relationship	18
7.	Prof. Raju Pandurang Lipte	Indian Women, Health and Human Rights	23
8.	Dr.V.S. Ingle	Reflection of Human Being through Human Right in World	26
9.	Dr. L. C. Ujede	Health and Human Rights	29
10.	Khyatimaya Tripathy	Government steps towards healthy India; A Study of select National Nutritional Programmes	33
11.	डॉ. रातीश गोगुलवार	ग्रामीण भारतातील आरोग्याची स्थिती	39
12.	डॉ. नितीन जाधव	महाराष्ट्र राज्यामधील सार्वजनिक आरोग्य यंत्रणेतील मनुष्यबळ- समस्या व उपाय	43
13.	डॉ. घनंजय सोनटक्के	लिंगमाव, स्त्रियांच्या आरोग्यांचा प्रश्न आणि मानवाधिकार	48
14.	डॉ. रिता थांडेकर	मानसिक आरोग्य : इक्क व वास्तव	53
15.	पौर्णिमा सुकेश मेत्राम	बालकांचे कुपोषण चिंताजनक !	57
16.	डॉ. अश्विनी ठाकरे	नवनवे विषाणू, त्यांचा प्रसार, त्यावरील उपाययोजना याचा शासनावर पडणारा ताण आणि कल्याणकारी राज्याची संकल्पना	65
	Aayushi International Ir	l iterdisciplinary Research Journal (ISSN 2349-638x) al www.alirfournal.com Mob. 8999250451	A

Special Issue Theme :- Health And Human Rights (Special Issue No.101) ISSN 2349-638x Impact Factor 7.149			
Sr. No.	Name of the Author	Title of Paper	Page No.
33.	डॉ. अनिल शी. वनकर जी. भास्कर सुभाषराव वपाळे	भारतीय संविधानातील आरोग्य विषयक अधिकारांची चिकीत्सा	130
34.	डॉ. संजय अवष्तुत	आरोग्य आणि मानवी इक्क	134
35.	संदीप तुंडू.स्वार डॉ. शरद सांवारे	गांत्रीच्या आरोग्यविषयक दृष्टीकोनाची प्रासंगिकता	136
36.	डॉ. राहुल प्रकाश चुटे	मानवाधिकाराच्या परिप्रेक्ष्यात आरोग्य विषयक समस्या	140
37.	डॉ. राहूल बावगे डॉ. असीम खापरे	गांधीजींचा आरोग्यविषयक दृष्टिकोन व मानवाधिकार	143
38.	श्री. किशोर नैताम डॉ. श्रीकांत शेंडे	मानवाषिकार आणि आदिवासीचे आरोग्य विषयक तत्वज्ञान : एक विश्लेषण	148

TSISN 2349-6387

www.aiirjournal.co

с

ayushi International Interdisciplinary Research Journal (INNN 2349-6388x) Peer Reviewed Journal www.aiirjournal.com Mob. 8999250451